

**Nederlandse
Kring voor
Joodse Genealogie**

proeve van een beleidsvisie

Amsterdam, november / december 2015

Het bestuur

1. Ter inleiding

In 2017 bestaat de NKvJG 30 jaar. Op zich niet een bijzonder kroonjaar, maar desondanks een dankbare aanleiding om binnen de Kring in gesprek te gaan over het functioneren, over de plaats van de Kring binnen het stamboomonderzoek in Nederland in het algemeen en die voor de joodse genealogie in het bijzonder.

Er is in de afgelopen dertig jaar veel veranderd. Mocht het enthousiasme voor stamboomonderzoek wellicht niet zijn veranderd, de mogelijkheden er aan te doen zijn veel gebruikersvriendelijker geworden. De opkomst van internet, de – zeker in Nederland – grote toegankelijkheid van digitale bronnen, hebben velen ertoe gebracht op zoek te gaan naar hun voorouders. En met die zoektocht is ook de behoefte ontstaan tot uitwisseling van ervaringen, tot het aanbieden van de eigen onderzoeksresultaten, maar ook tot het vragen van informatie bij degenen die aanverwante families onderzoeken.

Er zijn vele redenen om aan genealogie te doen. Bekend is de anekdote van de bergbeklimmer die wordt gevraagd waarom hij een bepaalde berg wil beklimmen. Het nuchtere antwoord is: omdat hij er staat! Zo is het ook met de bestudering van de eigen stamboom. Waarom zou je dat doen? Allen hebben daarvoor hun eigen argumenten. Vanuit het oogpunt van de Kring maakt het niet uit, waarom mensen hun hobby beoefenen noch met welke passie. De Kring wil ‘slechts’ faciliterend zijn. Een ontmoetingsplek voor mensen met dezelfde liefhebberij, hen zo mogelijk inspireren en stimuleren. En ook activeren de onderzoekservaringen te bundelen en te delen.

Bij de oprichting in 1987 is het stamboomonderzoek nog ‘analoog’. Het nog ontbreken van digitale hulpmiddelen dwingt tot fysiek archiefonderzoek. Dat heeft zijn charme, bladeren in oude folianten en documenten. Maar het is wel arbeidsintensief. Uren van verblijf in de studiezaal van het gemeentearchief zijn niet zelden zonder of slechts met een minimale opbrengst. Dertig jaar later, anno nu, is het een stuk eenvoudiger. Vanaf je eigen bureau in je eigen werkkamer kan je digitaal de hele wereld over zwerven op zoek naar gegevens over de eigen familie. En de opbrengst daarvan is groot, althans als de informatie digitaal beschikbaar is. Binnen Nederland kent bijvoorbeeld de gelukkige omstandigheid dat er veel vrijwilligers zijn die de archiefbeheerders behulpzaam zijn bij het ontsluiten van miljoenen documenten. Het fysiek bezoek aan archieven is daardoor in veel gevallen niet meer nodig. Veel mensen kunnen zo veel eenvoudiger dan dertig jaar geleden de nieuwsgierigheid naar de eigen afkomst bevredigen.

De toegenomen digitale ontsluiting van genealogisch materiaal heeft niet alleen het stamboomonderzoek gestimuleerd, het heeft ook de uitwisseling van ervaringen en

resultaten daarover bevorderd. Ook op het terrein van de joodse genealogie. Op internet zijn tal van websites te vinden die voor de onderzoeker interessante informatie heeft te bieden, vele onderzoekers hebben hun stambomen op internet voor alle belangstellenden open gesteld.

Al die ontwikkelingen plaatsen de Kring in een andere omgeving dan 30 jaar terug. Dat roept de vraag op welke meerwaarde de Kring heeft te bieden voor de beoefenaren van de joodse genealogie? In deze beleidsvisie wil het bestuur de mogelijkheden daarvoor verkennen. En die in samenspraak en samenwerking met de leden ten uitvoering wil leggen. Bij de opzet van deze (proeve van een) beleidsvisie zijn de doelstellingen van destijds, zoals die in de statuten zijn opgenomen, als vertrekpunt genomen. Bij de actualisering daarvan is dankbaar gebruik gemaakt van de aanbevelingen die 'Commissie van goede diensten NKJG' die op de jaarvergadering van maart 2015 is ingesteld, aan het bestuur van de Kring zijn gedaan.

2. Doelstellingen en activiteiten

De NKvJG heeft volgens de statuten het bevorderen van genealogisch onderzoek van joodse families ten doel. De Kring tracht dit doel onder meer te bereiken door het onderling uitwisselen van genealogische gegevens van joodse families en Inventarisatie daarvan, het ontwikkelen van de kennis van de bronnen voor genealogisch onderzoek van joodse voorouders, het organiseren van periodieke bijeenkomsten en lezingen en het doen verschijnen van een verenigingsperiodiek en andere uitgaven.

Terugblikkend op de afgelopen decennia heeft de Kring op tal van wijzen uitvoering gegeven aan de doelstellingen. Vier keer per jaar verschijnt het 'verenigingsperiodiek' *Misjpoqe*, jaarlijks worden er bijeenkomsten en lezingen gehouden. Met die activiteiten, maar ook daarbuiten om worden genealogische gegevens en kennis van bronnen van genealogisch onderzoek uitgewisseld. Een belangrijke toevoeging aan de activiteiten van de Kring is de website <http://www.nljewgen.org/>. Daar worden onderzoekers van joodse stambomen geattendeerd en wegwijs gemaakt in de beschikbare bronnen en informatie.

De Kring-website is echter niet uniek. Er zijn tal van plaatsen waar de actieve genealoog terecht kan. Zo is er de vereniging Akevoth (spoor) die zich vanuit Israël is gaan richten op de Nederlands-joodse genealogie en haar informatie deelt op de website <http://www.dutchjewry.org>. In samenwerking met het NIK is Akevoth grondlegger van de website Het Stenen Archief, waarin tal van mensen – onder wie leden van de Kring – samenwerken om de grafstenen op joodse begraafplaatsen te beschrijven. Op Facebook bestaat de (besloten) groep Dutch Jewish Genealogy - Joodse genealogie. Yahoo kent de nieuwsgroep Joodse genealogie in Nederland. Voor het familieonderzoek naar Holocaust-slachtoffers zijn er het Digitaal monument Joodse Gemeenschap in Nederland en de daaraan verbonden Community Joods Monument. De website <http://www.jewishgen.org> bevat gegevens van over de hele

wereld. Dit is ongetwijfeld geen volledige opsomming. Maar duidelijk is dat het een enorme uitdaging is de website van de Kring hiertussen een onderscheidende plaats te geven.

De aantrekkelijkheid van een organisatie moet zich allereerst bewijzen naar de huidige betrokkenen. Die moeten ervan overtuigd blijven dat het lidmaatschap hen iets heeft te bieden. Dat betekent de voortdurende uitdaging interessante activiteiten te ontwikkelen. Daartoe moeten blijven behoren de lezingen, bijeenkomsten, wandelingen zoals die in de afgelopen decennia zijn georganiseerd. Zoals dat ook geldt voor de andere activiteiten die zijn ontplooid. De Misjpoge vervult een belangrijke rol binnen de Kring. De redactie slaagt erin ieder kwartaal niet alleen interessante ontwikkelingen en literatuur door te geven, maar ook nieuwe ontwikkelingen te presenteren. Daarnaast is de constante actualisering van de NKvJG-website van belang. Een onderdeel daarvan is de digitalisering van eerder in 'hard copy' onder verantwoordelijkheid van de Kring uitgebrachte publicaties. Een goed voorbeeld daarvan is de Misjpoge. De eerste 5 jaargangen (1988 tot en met 1992) zijn al digitaal toegankelijk. Van alle huidige uitgaven wordt de inhoudspagina digitaal aangeboden. In overleg met de redactie zal worden onderzocht of de actuele nummers ook direct op de website kunnen worden aangeboden. Andere Kring-publicaties die voor digitalisering in aanmerking komen zijn besnijdenisregisters, zoals recent die van Zwartsluis en Oldemarkt via de website toegankelijk is gemaakt, en naamaannemingsregisters.

Een belangrijke aanvulling op de bestaande activiteiten dient te worden de periodieke uitgave van een digitale Nieuwsbrief. Via zo'n Nieuwsbrief worden de leden met een grotere regelmaat dan met de Misjpoge geattendeerd op actuele ontwikkelingen op het terrein van de beoefening van de joodse genealogie. Door aansluiting van deze Nieuwsbrief op de actualisering van de website worden zowel de Kring als de website onder de aandacht gebracht. Met als gevolg daarvan aan de kant van de Kring-leden een stimulans voor het eigen genealogisch onderzoek als ook een bevestiging van de waarde van het lidmaatschap. Voor de Kring kunnen de resultaten hiervan zijn het behoud van leden en een grotere belangstelling voor de ontplooide activiteiten.

De Kring doet er echter goed aan de zending niet tot eigen kring te beperken. Het uitdragen van de vorderingen in het genealogisch onderzoek, het oproepen voor de activiteiten van de Kring mogen ook bekend worden gemaakt onder mogelijke belangstellenden die de stap naar de Kring nog niet hebben gemaakt. Dat kan door (digitale) persberichten uit te brengen, maar ook door plaatsing van berichten op verwante Facebook-pagina's of door verspreiding via andere *social media*.

Genealogisch onderzoek is vaak een solistisch gebeuren. Niet altijd in isolement maar wel in alle zelfstandigheid zoeken genealogen naar de informatie die hun stamboom kan verrijken. Daar kunnen ze met passie over praten, daarbij doen ze ook veelvuldig een beroep op andere stamboekonderzoekers, maar het uiteindelijke resultaat is veelal een individueel product. De Kring wil de animo onderzoeken voor gemeenschappelijk onderzoek of voor bundeling van individuele onderzoeken die tot

een gemeenschappelijk resultaat kunnen worden gebundeld. Te denken valt aan 'de verwantschap van joodse families' in de Amsterdamse Nieuwmarktbuurt'.

3. Externe betrekkingen

De Kring is niet de enige die zich op het terrein van de joodse genealogie beweegt. Uit het overzicht van websites wordt dat al duidelijk. In het belang van de leden beoogt de Kring goede samenwerkingsrelaties te hebben en te onderhouden met dergelijke organisaties ter stimulering van elkaars activiteiten. Als eerste samenwerkingspartner dient Akevoth zich aan. Die vereniging beweegt zich vanuit Israël op hetzelfde terrein van de Nederlandse joodse genealogie, onderhoudt daartoe een brede website en is (mede-)eigenaar van Het Stenen Archief, waaraan door vele Kring-leden wordt meegewerkt. Het ligt voor de hand te verkennen hoe de Kring en Akevoth elkaar kunnen versterken.

Andere mogelijke samenwerkingspartners op het terrein van de genealogie zijn het Centraal Bureau voor de Genealogie (CBG) en de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV). Binnen de NGV bestaat een *Interessegroep Joodse Genealogie*, die handreikingen geeft aan op dit terrein beginnende onderzoekers. Hoewel beide organisaties zich niet specifiek op joodse familiestambomen richten, is het zinvol elkaar over en weer te informeren over de verschillende activiteiten die worden georganiseerd. Mogelijkheden tot kruisbestuiving kunnen worden verkend.

Vanuit de joods genealogische invalshoek zijn het Joods Historisch Museum en het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap (NIK) van belang. Zij beheren bronnen en informatie waar vele Kring-leden een beroep op willen doen. Ook hier is het over en weer informeren over elkaars inspanningen die voor de wederzijdse achterbannen interessant zijn van belang.

In Amsterdam bestaat een goede samenwerking met het Stadsarchief. Medewerkers van het Stadsarchief zijn veel gevraagde en graag geziene deskundigen op bijeenkomsten van de Kring. Deze relatie zal worden bestendig. Wellicht kan zij tot voorbeeld dienen voor andere gemeenten.

Bij het ontwikkelen van externe betrekkingen is het belang dat de Kring zich kan presenteren als een actieve, krachtige organisatie, die op haar terrein ook gezaghebbend is. Dat betekent niet alleen een actief bestuur, maar ook actieve en betrokken leden. Bestuur en leden dienen elkaar daarin aan te moedigen.

4. Interne communicatie

De belangrijkste interne communicatielijn is de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering (ALV). Daar wordt het beleid op de hoofdlijnen besproken en de begroting en de jaarrekening vastgesteld. Het bestuur stelt zich voor de communicatie langs twee wegen te intensiveren.

Allereerst wil het bestuur per kwartaal enkele actieve leden bij elkaar roepen. Het bestuur ziet die groep als een klankbordgroep voor de 'dagelijkse werkzaamheden'.

Daarin worden de lopende zaken besproken en uitgewerkt. Anders kan de klankbordgroep ook inspiratie bieden aan de binnen de Kring actieve leden.

Daarnaast ziet het bestuur de samenstelling van een Raad van Advies voor zich, waarin enkele mensen zitten met een breed netwerk binnen joodse en genealogische organisaties. Deze Raad kan het bestuur adviseren en stimuleren bij de verdere ontwikkeling van de Kring, bij het attenderen op relevante ontwikkelingen en bij het openen van deuren bij organisaties en instanties die voor de Kring belangrijk kunnen zijn. De RvA komt maximaal twee maal per jaar bijeen.

5. Ad hoc werkgroepen

De Kring kent verschillende soorten van werkzaamheden. Er kunnen commissies zijn voor vaste activiteiten, maar ook werkgroepen voor eenmalige werkzaamheden. Op de korte termijn spelen het Famillement in Utrecht (2016) en de viering van het zesde lustrum (2017). Het bestuur stelt voor ten behoeve van deze evenementen op de ALV 2016 ad hoc werkgroepen in te stellen.

6. Ledenwerving, ledenbinding en ledenbehoud

De Kring kent een respectabel aantal leden, maar het verloop is een blijvende zorg. Ledenwerving behoeft derhalve constante aandacht. Het Bestuur heeft er vertrouwen in dat de actieve externe communicatie over de activiteiten de belangstelling voor de Kring zal vergroten. Daarbij zal in het bijzonder het joods verenigingsleven worden benaderd. Gericht zullen daarbinnen de jongerenorganisaties worden benaderd. Dat neemt niet weg dat het af en toe gewenst is mensen tot het lidmaatschap te bewegen. Persoonlijke benadering vanuit het brede netwerk van de Kring-leden blijft daarbij van belang.

Nieuwe leden hebben vaak even tijd nodig zich binnen de vereniging waarbij zich hebben aangesloten op hun gemak te voelen. Het kan daarbij helpen als zij een 'buddy' krijgen toegewezen, die de weg binnen de vereniging kent. De eerste taak van 'buddy's' is de nieuwe leden te stimuleren naar de bijeenkomsten te komen en hen daar opvangen, zodat ze zich niet als een kat in een vreemd pakhuis voelen. Het bestuur zal actief opzoek gaan naar leden, die bereid zijn in de eigen regio de functie van 'buddy' te vervullen.

De meeste activiteiten van de Kring zijn algemeen van karakter. Ze staan open voor alle leden. Zelfs niet-leden zijn daar welkom. Als vorm van ledenbinding kunnen ook activiteiten worden aangeboden voor kleinere groepen van leden die specifiek in een bepaald onderwerp zijn geïnteresseerd. Dat kunnen bijvoorbeeld trainingen zijn in het lezen van oude handschriften, in het schrijven van een familiegeschiedenis of cursussen voor beginners en / of gevorderden in de joodse genealogie, waarin aandacht wordt besteed aan de veelheid van bronnen en het gebruik ervan. Gezien het specifieke doel van de Kring – de beoefening van joodse genealogie – kan ook gedacht worden aan een cursus joodse begraafplaatsen (symboliek, teksten etc.) en / of de oorsprong van joodse familienamen. Dergelijke activiteiten kunnen kleinschalig

van karakter zijn en ook op maat in de regio worden opgezet. Het bestuur stelt zich voor hierbij in te spelen op het initiatief en het enthousiasme van (groepen) leden.

7. De administratieve kant

De Kring kent ook haar vereniging organisatorische kant. De hoofdlijnen daarvan liggen vast in de statuten. In 2003 zijn deze voor het laatste geüpdatet. Naast de doelstellingen en de activiteiten van de Kring geven de statuten richtlijnen voor de verhouding tussen leden en bestuur, tussen bestuursleden onderling, voor de bevoegdheden van het bestuur en voor het financiële beheer van de Kring. De statuten geven ook de ruimte voor een huishoudelijk reglement, waarin de interne gang van zaken binnen de Kring nader kunnen worden uitgewerkt.

Hoewel er enige tijd is verlopen sinds de laatste actualisering ziet het bestuur geen aanleiding voor een nieuwe update. Ook heeft het geen behoefte aan een huishoudelijk reglement. De Kring heeft immers sinds de oprichting zonder gedaan. Het bestuur vindt de huidige formele regelgeving voor het functioneren van de Kring toereikend. In de geest daarvan wil het inhoudelijke activiteiten ontplooiën en stimuleren binnen een veranderende omgeving.

Het bestuur ziet vooralsnog ook geen aanleiding de contributie te verhogen. Het zal trachten de voorgestelde activiteiten te ontplooiën binnen het bestaande budget. Dat laat onverlet dat bepaalde activiteiten, zoals specifieke trainingen en cursussen, tegen betaling kunnen worden aangeboden.

8. Tot besluit

De Kring kent een respectabele geschiedenis van bijna dertig jaar. Vele mensen hebben zich daarbinnen verdienstelijk gemaakt. Nog meer mensen hebben zich geïnspireerd gevoeld door de activiteiten van de Kring bij hun genealogisch onderzoek. Het bestuur stelt zich voor in de komende tijd in samenspraak en samenwerking met de leden en in de geest van deze beleidsvisie de Kring verder te ontwikkelen tot een levenskrachtige vereniging. Een vereniging die binnen de nieuwe uitdagingen van de tijd stevig verankerd is in de hobby beoefening van de aangesloten leden. En door hen als een interessante en inspirerende plek van samenkomst wordt beschouwd. Want daar gaat het in wezen om...